

HÍRADÓ

KÖNYVTÁRI

XXXVIII. ÉVF. 12. SZÁM 1994. DECEMBER

A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár
dolgozóinak tájékoztatója

A HÁLÓZATIRÁNYÍTÁS ÚJ RENDJE

December 7-én a könyvtár valamennyi vezetője előtt ismertette Kiss Jenő főigazgató a hálózat szerkezetének és igazgatásának 1995. január 1-én életbe lépő új rendjét. Bevezetőben visszatekintett az utolsó tíz esztendő eredményeire, változásaira.

***

Az elmúlt tíz évben a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár sikeres átalakítási-megújulási folyamaton ment keresztül. A változások legfontosabb célja az volt, hogy könyvtáraink a használókhoz közelebb álló, használatra orientált intézménnyé váljanak. A változás több területen jelentkezett: az állomány alakításában, szolgáltatásainkban, intézményeink megjelenési formájában.

Új, népszerű dokumentumtípusokat honosítottunk meg, bővítettük kínálatunkat, gazdagítottuk szolgáltatásainkat, (pl. av. anyagok térítésért való kölcsönzése, Közhatalmú Információs Szolgálat). Könyvtárpépületeink egy részét felújítottuk, jóllehet erre költségvetésünk nem biztosított szinte semmilyen fedezetet. Sőt új könyvtárakat is létre tudtunk hozni abban az időszakban, amelyre nem a kulturális intézmények létesítése volt a jellemző. Könyvtárainkban megjelentek az új technikai eszközök és szolgáltatások is, bár nem a kívánatos mértékben. Az új és megújított könyvtárak mellett könyvtárak megszüntetésére, illetve - az idén - iskolai kezelésbe adására is sor került, anyagi kényszerhelyzet miatt.

Összegezve: Tíz év alatt jobb lett a fővárosi könyvtárhálózat teljesítőképessége. A szolgáltatások szintjének emelkedése visszaigazolta a szakmai törekvéseket, a szervezeti változtatásokat.

Az beiratkozott olvasók száma ezen idő alatt lényegében változatlan maradt vagy kismértékben nőtt (amit kevés kulturális intézmény mondhat el magáról), nagy arányban növekedett viszont

könyvtáraink igénybevétele, évről-évre nő a látogatók száma és a dokumentumok forgalma, népes az új beiratkozók tábora. Sajnos ugyanakkor csökkent gyerekolvasóink létszáma, a demográfiailag indokolhatónál nagyobb mértékben. Ennek számos - nagyrészt könyvtáron kívüli - oka van.

Javult a könyvtár társadalmi beépültsége, elmélyültek társadalmi kapcsolataink.

A felsorolt kedvező változásokat egyre romló feltételek között hoztuk létre. A FSZEK anyagi ellátottsága rosszabb, mint bármelyik magyar városi könyvtaré. Évek óta nem nőtt a dologi kiadásokra (ebbe tartozik a könyvbeszerzési keret is!) fordítható összeg, bérkeretünk pedig csak a központi bérintézkedések arányában emelkedett. Felújításra évek óta nem kap, vagy csak szerény összegben kap intézményünk költségvetési támogatást. Ilyen körülmények között nagy jelentősége van annak, hogy saját bevételeink elérik költségvetésünk 20%-át. Kényszerűségből és nem jó szívvel kérünk olvasóinktól szolgáltatásainkért pénzt.

Az elmúlt tíz év folyamatos harc volt a túlélésért, a könyvtár szintentartásáért. Nem hagyhatjuk, hogy hálózatunk egyenletesen és fokozatosan lecsússzon, megújuló és megújulásra kész, vonzó, sikeres könyvtárakat kell működtetnünk, mert „dőglődő” intézményt nem szívesen támogat senki.

Szinten maradásunk megőrzését az elmúlt tíz évben két tényező tette lehetővé:

- az erőforrásokat hatékonyan felhasználó, a körülmények változásához rugalmasan igazodó irányítási-igazgatási rendszer,
- a könyvtárosok áldozatos munkája.

Ezért nagyon fontos a hálózat irányítási rendszere, amelynek módosítására most készülünk.

***

A hetvenes évek végétől a hálózat főkönyvtári rendszerben működött.

Az azóta eltelt időben fokozatosan növeltük a kerületi főkönyvtárak szakmai, személyzeti és gazdálkodási önállóságát. Ez a rendszer igazodott a közigazgatási struktúrához, megnövelte a kerületi főkönyvtár-igazgatók mozgásterét és kezdeményező-készségét, elősegítette a kerületi és más anyagi támogatások igénybevételét. Ugyanakkor nem szüntethette meg a kerületek ellátottsága közötti - történetileg kialakult - különbségeket. Az egy olvasóra és egy lakosra jutó költségvetési támogatás igen nagy szóródást, eltérő ellátottsági szintet mutat és ezen nehéz a kerületi korlátok miatt változtatni. A főkönyvtári rendszer akadályozza az erőforrások kerületek közötti átcsoportosítását, a kicsiny - vagy kevés könyvtárral - rendelkező kerületek nem tudnak az önállóság előnyeivel élni.

A hálózat jelenlegi szerkezete az igazgatás szempontjából túlságosan elaprózott, ami gátolja a személyi és anyagi erőforrások hatékony felhasználását. A 22 szervezeti egység csökkenti az intézményvezetés hatékonyságát is. A FSZEK-ben 1992-ben folytatott szakértői vizsgálatok is jelezték a menedzsmentben általunk is érzékelt problémákat. Éppen ezért a hálózati szerkezet és igazgatás olyan módosítását tervezzük, amely:

- a rendelkezésre álló erőforrások hatékony működtetéséhez megfelelő szervezetet biztosít,
- a decentralizálás előnyeit megtartva él az egységes szervezet és költségvetés előnyeivel is,
- nagyobb esélyt ad a fővárosi könyvtárpolitika jobb érvényesítésére és a lakosság kiegyenlítettobb ellátására az erőforrások arányosabb elosztása révén.
- a közel azonos lélekszám alapján kialakított nagyobb egységek kedvezőbb nagyságrendet jelentenek a személyi és anyagi erőforrásokkal való hatékony gazdálkodáshoz.

A könyvtár új Szervezeti és Működési Szabályzata (23.§ /4/ és /5/ bekezdés) lehetőséget teremtett nagyobb szervezeti egységek létrehozására a hálózatban.

***

Elképzeléseink szerint 1995. január 1-től a fővárosban hat igazgatási-szervezeti egység kerül kialakításra.

Egy-egy ilyen egység 3-5 kerületet fog át, azokban a fiókkönyvtárak száma 13-17 között mozog, a lakosság 200 000-től 350 000-ig terjed. A központi könyvtár, amely az egész hálózat központi könyvtára, státusa és nagyságrendje szerint felfogható hetedik igazgatási egységnek, s ugyanakkora önállósággal gazdálkodik, mint a többi.

Az igazgatási egységek élén kerületi igazgató áll, aki elsősorban menedzszeri feladatokat lát el, szak-

mai célok megvalósítása érdekében. Irányítja, és szervezi a vezetése alatt működő hálózati tagkönyvtárak állománygyarapítási, feldolgozó és nyilvános szolgálati munkáját, gyakorolja a munkáltatói és fegyelmi jogkört, (az I. és II. típusú kerületi könyvtárak vezetőinek kinevezése esetében a főigazgatóval egyetértésben) felelős a gazdálkodás rendjéért. Kezdeményezheti a hálózati tagkönyvtárak besorolásának módosítását, átköltöztetését, bezárását ill. felszámolását, valamint újak megnyitását. Ő tart kapcsolatot a kerületek önkormányzati szerveivel, gazdasági, kulturális és egyéb intézményeivel.

A szervezeti egységekben az állomány alakítása centralizáltan történik - szakmailag és gazdaságilag is ez az előnyösebb - és a könyvtárak kötelezően igénybe veszik a hálózat egészének nyújtott központi szolgáltatásokat (pl. könyvkötészet, KESZ)

A szervezeti egységben működő könyvtárak (I. és II. típusú könyvtárak, fiókkönyvtárak, kölcsönzőhelyek) közvetlenül kapcsolódnak a kerületi igazgatóhoz.

Az új hálózati struktúra kialakítása együtt jár a központi igazgatás változtatásával is. A kerületi igazgatók teljesjogú tagként részt vesznek a FSZEK intézeti tanácsában. (Tagjai a kerületi igazgatók, a központi könyvtár vezetője, a főigazgató, annak szakmai és gazdasági helyettese, a személyzeti vezető.) Itt nem egyszerűen körzetük érdekeit képviselik, hanem a fővárosi lakosság egészének könyvtári ellátásáért felelős menedzserek. Az intézeti tanács tagjaként részt vesznek az intézeti politika és stratégia kialakításában, a döntések előkészítésében, a költségvetés kialakításában, a rendelkezésre álló erőforrások elosztásában.

Az átszervezésre vonatkozó tervet - a közalkalmazotti törvény előírásainak megfelelően - előzetesen, egyetértőleg véleményezte az intézmény közalkalmazotti tanácsa. Véleményt kértünk a könyvtárban működő két szakszervezettől is. A KKDSZ egyetértett, a TDDSZ nem.

SZEMÉLYI VÁLTOZÁSOK

A december 7-i könyvtárvezetői értekezleten Kiss Jenő főigazgató a hálózat igazgatásának módosításával összefüggésben az alábbi személyi változásokat jelentette be:

1. Igazgatási-szervezeti egység

(II., III., XII. kerületek)

Kerületi igazgató: *Szabó Ervinné*

II. ker.: Új vezető kinevezése folyamatban

III. ker.: Kovács Verona más vezetői beosztásba távozik, új vezető kinevezése folyamatban van

XII. ker.: Változatlan (Dr. Szatmári Istvánné)

2. Igazgatási-szervezeti egység

(I., XI., XXII. kerületek)

Kerületi igazgató: *Horváthné Jakubecz Ilona*
I. ker.: Ottovayné Ecsedy Klára nyugállományba vonulása után új vezető: Karakó Józsefné
XI. ker.: Vezető: Kelemen Tamás
XXII. ker.: Karakó Józsefné más vezetői beosztásba távozik, új vezető kinevezése folyamatban van.

3. Igazgatási-szervezeti egység

(XVIII., XIX., XX., XXI., XXIII. kerületek)

Kerületi igazgató: *Kovács Éva*
XVIII. ker.: Farkasné Dóczy Erzsébet nyugállományba vonulása után új vezető: Kovács Verona
XIX. ker.: Változatlan (Székely Ervinné)
XX. ker.: Változatlan (Kis Lajos)
XXI. ker.: Kovács Éva más vezetői beosztásba távozik, új vezető: Fábiánné Kovács Katalin
XXIII. (Soroksár): Mayerné Baán Magdolna

4. Igazgatási-szervezeti egység

X., XIV., XVI., XVII. kerület

Kerületi igazgató: *Szecsei Lászlóné*
X. ker.: Tverdota Miklós dr. nyugállományba vonulása után új vezető: Kovács Györgyi
XIV. ker.: Változatlan (Maruszkai József)
XVI. ker.: Szecsei Lászlóné más vezetői beosztásba távozik, új vezető: Vincze Mária
XVII. ker.: Változatlan (Toldy Csaba)

5. Igazgatási-szervezeti egység

IV., XIII., XV. kerületek

Kerületi igazgató: *Szabó Jánosné*
IV. ker.: Változatlan (Vargáné Vida Emilia)
XIII. ker.: Szabó Jánosné más vezetői beosztásba távozik, új vezető: Dr. Bankós Gyuláné
XV. ker.: Változatlan (Csoma Mihályné)

6. Igazgatási-szervezeti egység

V., VI., VII., VIII., IX. ker.

Kerületi igazgató: *Pobori Ágnes*
V. ker.: Változatlan (Benjámin Judit)
VI. ker.: Pobori Ágnes más vezetői beosztásba távozik, új vezető kinevezése folyamatban van
VII. ker.: Változatlan (Tóth Sándorné)
VIII. ker.: Változatlan (Sáfár Katalin)
IX. ker.: Kovács Györgyi más vezetői beosztásba távozik, új vezető: Horváth Istvánné

***

Az igazgatási módosítások a többi könyvtár vezetőjének személyét nem érintik.

SZUBJEKTÍV HANGULATJELENTÉS AZ ELMÚLT ÖT ESZTENDŐRŐL, avagy könyvtárunk és a rendszerváltás

(Befejező rész)

A könyvtár csodálatos intézmény, mert ide az emberek a legjobb formájukat hozzák. Még a teljes vagyoniukat egy műanyagzsákban becipelők is. A csak *Expresst* olvasók is, azok is, akik egész éjjel kábítottak, de a nappali folytatás elől tudatosan hozzánk menekülnek. A kicsinél is kisebb nyugdíjból tengődők is. Alapvetően nemcsak mint menedéket, hanem mint könyvtárat keresnek fel, az kell nekik, amit nyújtunk.

Azok vannak többen, akik valamit akarnak, akik valamihez épülésül használnak minket. A dolgozni, a tanulni, a pályát módosítani akarók. Valamilyen céllal, körülményeikhez képest a legkimosakodottabb állapotban jönnek hozzánk. Az önbecsülésük egyik legfontosabb színtere vagyunk.

***

Sokféle színtér tehát a könyvtár. Sorra vehetjük új arcaink sokaságát: már a nyolcvanas évek derekán megéreztünk valamit az információ-éhségből, és a szervezett információ-adás kötelezettségéből,

hiszen ezért szültük meg, nem kis energiánkat áldozva rá a *közhasznú információ*t és a gyorstájékoztató legkülönbözőbb informális módjait.

Ha csak a Központi Könyvtárról szólok is, világosan kitetszik, hogy milyen kulcsfontosságú ez a szolgáltatás, különös tekintettel a rendszerváltásra, hiszen „Ő” hozta el nekünk a szabad vállalkozást, a privatizációt, a cégalapítást, a kárpótlást, a munkanélküliséget és a menekült-hullámot. A telefonos szolgáltatást ki kellett bővíteni a közlönyolvasóval és jogi információval, naponta többször csak nálunk „nyilvántartott” cégről adunk felvilágosítást, a „ki mit gyárt” adatbázis napi munkaeszköz, a cégközlöny napi olvasmány. A Központi Könyvtár praktikus információktól korántsem hemzseggő állománya is gyakorta orientál új vállalkozókat, termékéhez piacot és piacához terméket kereső cégeket. Járt már nálunk gyertyakészítést tanulmányozó vállalkozó, mert ukrán barátai erre bíztatták, de keresnének lótenyésztésről szóló könyvet is a friss panziótulajdonosok. És csak a Budapest gyűjtemény munkatársai tudnák felsorolni azokat a kérdéseket, kéréseket, amelyek az első, második

kárpótláshoz kötődtek. Ugyancsak őket keresik a régi cégek új tulajdonosai, a folytonosság frott emlékei után kutatva. Arculattervezők keresik a kisnyomtatványokat. Azt is észlelni kellett, hogy az újdonságok régi példányait nem csak a kutatók és nosztalgizálók keresik, hanem kőkemény egyéni érdekek fűződnek ahhoz, hogy egy hirdetés, felhívás, pályázati kifrás nyomára bukkanjanak. Aranybánya vagyunk.

És akkor még nem is szóltunk egy ugyancsak rendszerváltás szülte új rétegről, az „Új Gazdag”-ról. Arról, aki annyira új, hogy még nem tudja, hogy a pénzt nem felélni, hanem visszaforgatni kell, vagy arról, aki olyan gazdag, hogy a visszaforgatás után is rendelkezik még jelentős tartalékkal. Ilyenkor bizony költekezni kell: kastélyra, római stílusú villára, műtárgyra, régiségre. Vagyont érő szerelésben belibbenő viszonteladók lapozgatják a Thime-Beckert, hogy aznap vásárolt festményük jegyzett-e. Múlt századi köteteket lapozgatnak, hogy igazán egyéniségükhöz illő házat találjanak. Az utazni vágyók is először nálunk keresik távoli, egzotikus tájak soha meg nem írt útikönyveit. Csak reménykedni lehet, hogy egy új mecénás réteg születésénél bábáskodtunk...

***

Egyoldalú lenne minden mérlegképzítés, visszaemlékezés, ha nem esne szó a politikához fűződő sajátos viszonyunkról. 1986-87-ben kezdett oldódni az „úgyis minden előre el van döntve” érzése, izgalmasabbá vált az élet. Még nem mertük volna írónk-olvasó találkozóra hívni a szilenciumra ítélt Csurka Istvánt, de a viharos frószövetségi közgyűlés egyik vezérszónokát, Albert Gábort már vendégül láttuk.

Kétszáz forintért vettem az első HITEL-t, hogy a főszerkesztő Bíró Zoltánt már egy könyvtári példánnyal fogadjuk. Csemobilról szakértő segítségével már nyíltan beszélgettünk és tabutémáink közül lassan előkerült a környező országokban élő magyarok sorsa.

Korábban is nyitottak voltak kapuink és „közösségivé” váltak tereink, de a politizálás meglehetősen egyirányú volt. 1988 táján, minden előzetes bejelentés nélkül kopogtatott ajtainkon a valódi politika. Személyek, csoportok, pártkezdemények formájában. Hazudnék, ha nem vallanám be, hogy milyen szent réműlettel hallgattam először az olvasóteremben összegyűlt - később MDF csoporttá növekedett - társaság első megbeszéléséről kiszűrődő szavakat, de nem volt kisebb gyáva riadalmam a földszintről felhallatszó SZDSZ--csíra véleményét hallgatva sem, Orbán Viktor pedig különös izgalomba hozott, amikor „jogi” úton lázította látszólag békés olvasóimat. Politizáltunk éjjel-nappal és nem hiszem, hogy túlzok, ha azt mondom, hogy a budapesti könyvtárak keményen kivették a részüket, mind az országgyűlési, mind a helyhatósági-

helycserékben. Agora volt akkor valamennyi könyvtár és bizonyos értelemben az is maradt.

Szakmai és emberi tisztesség kérdése volt ezután, hogy állományunkkal hogyan bánunk a minden érzékszervünkkel érzékelhető változások után. Azt hiszem, hogy ebben sem vizsgáztunk rosszul. Az amúgy is aktuális selejtezések természetesen kibővültek azzal a szándékkal, hogy a polcokon maradó könyvekért felelősséget tudjunk vállalni. Kikerültek a többes példányok, a félrevezető, valóban elavult, elsősorban gazdasági jellegű kiadványok, de megőriztünk mindent, ami a szellemi, ideológiai, politikai sokszínűség illusztrálására kell. A politikai, ideológiai színezetű „tisztogatás” ezúttal elmaradt.

Berecz János és Gyurkó László mellé odatettük Tóbiás Áront és Király Bélát, később Fehér Ferenc és Heller Ágnes könyvét. A Tanácsköztársaság története mellett ott vannak a Trianonról frottak. Választani, válogatni a segítségünkkel lehet, nem pedig általunk.

1990 lelkes telén kölcsönösen egymásra találtunk a romániai magyarok ügyét felkaroló önkéntesekkel. Közel százezer kötetet válogattunk ki a hálózatból. Figyelmet fordítottunk arra is, hogy a huszadik századi, jobbára teljesen hiányzó magyar irodalom mellett a terminológia miatt ott aranyat érő, itt már elavult szakkönyvek is gazdára találjanak. Nagyon szép munka volt, de rohamunka. Bizonyára sokszor felületesek voltunk. Ma már csak egy tetemes leltárihiányt megállapító jegyzőkönyv őrzi a jókedvű, de iszonyúan nehéz akció emlékét.

***

Végül szólunk az oktatás gyökeres megváltozásáról is. Mindannyian naponta érezzük, hogy egy végváron állunk és egy mondhatatlan tömeggel küzdünk, muníciónk fogytán. A hasonlat bizony sántít egy kicsit, mert mi szeretjük az „ellenséget”, a falakat védjük, hogy legyen hová bejönniük. Képzavar képzavar hátán, de a lényege igaz. Ilyen nyomásnak még nem voltak kitéve a magyar könyvtárak, mint az elmúlt négy esztendő „diáklázadásának”.

A szellemi szabadság eufóriás állapotba hozta az oktatókat, boldogságukban minden olyan könyvet feladnak a diák népnek, ami nem létezik. Új szellemű könyvek koránt sem íródtak olyan mennyiségben, ahogy azt az oktatás joggal igényelné. Csurrán-cseppen a történelem kényes pontjainak feldolgozása, alig van új esztétikai, filozófiai, szociológiai alapvetés, egy-egy nagy klasszikus társadalomtudományban és irodalomban egyaránt hiányzik az egész országból, és csak a könyvtárak őriznek egy-két széttesett példányt. Feltaláltuk a fénymásolatban kínált zacskóskönyvet.

A hagyományos iskolák mellett százával indulnak képző, átképző, emberbarát és üzleti hasznot remélő tanfolyamok. Ezeket intelligens, felkészült

emberek grüндolják. A magára valamit adó tanár ugyanazokat a pszichológiai, marketinggel foglalkozó, vagy éppen művelődéstörténeti alapműveket adja fel, mint a főiskolák, egyetemek oktatói.

A hallgató csak áll, kezében a lista és néz. De ez a jobbik eset, mert minden igyekezetünkkel azon vagyunk, hogy legalább a helybenolvasást biztosítsuk és így rövid tárgyalás után meg lehet egyezni látogatónkkal, hogy fogadja el vendégszeretünket. Jönnek viszont az új látogatók, a „helyettes” olvasók. Itt nem részletezendő okok miatt a szülők és szeretők nagy része önként vállalkozik a művek beszerzésére, az első tíz kudarcig. Ha az illető ambiciózus, széplelkű, történetesen munkanélkülik, akkor egy vízbe ugró bátorságával nekifog a helyettes olvasásnak és jegyzetelésnek, ha nem elég bátor, akkor utolsó fillérjeiből lemásoltatja a fél könyvtárat.

És közben haldoklanak az iskolai könyvtárak, nem elégséges a felsőoktatási könyvtárhálózat kínálata és a nagy tudományosok pedig csak helyben szolgáltatnak, azt is csak 18 éven felül.

A Közhasznú munkatársai és az esti órákban tájékoztatók tudnának mesélni a leckék sokszínűségéről, az apátiába zuhant gyerek mellett harci kedvet kapott szülők telefonjairól. Van ebben nosztalgia is, de a versenyhelyzet talán még erősebb. Az egyházi vagy alapítványi iskolákban már nem babra megy a játék. Meghosszabbodik a tanulással töltendő idő, elodáزدódik a felnőtte válás, a képzések sokasága teszi kényszerűen színessé hétköznapjainkat.

***

Hangulatjelentést ígértem. Mindannyiunk hangulatáról nem tudok beszámolni, csak sejtéseim vannak. Ami biztosnak tűnik, hogy főnökeink a pesszimizmust használják munkaeszközü. Félrehúzott harang zúgása kíséri a költségvetési vitákat és éveleji beszámolókat, miközben kis lépésekben sokkal több valósul meg, mint amit remélünk. Rettenetes hírek szállingóznak a rendelkezésünkre álló forrásokról, ugyanakkor mégis megjelennek a felújító brigádok, mégis kerül egy új számítógép, mégis elkészül a Központi Könyvtár szabadpolcos tere és korszerű adminisztrációs övezete.

A mindenkori leendő városatyák viszont optimisták. Nyilatkozataikban oly kulcsrakészen létezett az új központi könyvtár, hogy már-már elhittük. Egyben bízhatunk: minden választási ciklusban lesz legalább egy „legjobb” elképzelés és mi boldogok lehetünk, ha a fontolgatva haladás anyagi lehetőségeihez hozzájutunk.

Jó lenne megnyugtató szavakkal lezárni ezt a dolgot, mondjuk ilyenekkel: Lezajlott a rendszerváltás, új szemléletű politikusaink belátták, hogy a közkönyvtárak fenntartása gesztus-értékű, és mint ilyen hatalmas erő a jövő megteremtéséhez, mert ismereteket ad és közvetít, mert segíti a rekreációt, mert informál és támogat, és főleg, mert megakadályozza az osztársadalmi amnéziát és figyelmeztet arra, hogy nem kell mindig mindent újra kezdeni.

Havas Katalin

HOGYAN TOVÁBB CSALÁDI KÖNYVTÁR?

Vendégként, évtizedes érdeklődésemtől vezetettve részt vettem a Családi könyvtárosok szakmai műhelyén, miután fölkelte kíváncsiságomat a meghirdetett téma:

Hogyan tovább családi könyvtár?

Riadtan konstatáltam, milyen illusztris társaságba keveredtem - főigazgató, főigazgató-helyettes, személyzeti vezető, ellenőrzési csoport, szakmai koordinátor - Havas Kati és pár hozzám hasonló érdeklődő s néhány „igazi” családi könyvtáros.

Ilyen fontos szakmai kérdés ez most számunkra - lepődtem meg -, vagy ennyire nem az - keveseltem a gyakorló, kölcsönző könyvtárosok részvételét.

Pedig egyre csökkenő önértékelésünkre ezúttal gyógyírként hathatott Papp István méltató összegzése az elmúlt nyolc év eredményeiről, szakmai könyvismeretünk növekedéséről, annál is inkább, mivel minden dicséző szava, szerintem, helytálló volt.

Miután sikerült elkerülni, hogy az összejevetel költségvetési sírámokba füljön, körvonalazódtak a

vélemények, problémák:

- A családi könyvtárak kopottak, „leültek”, állományuk (anyag okok miatt) nem megfelelő, pedig a jelenlegi könyvkínálat lehetővé tenné azokat a szép, dús polcokat, amelyekről álmodoztunk.

- A konkrét kérdések megoldása, illetve az olvasók önálló tájékozódása nehézkes.

- A gyermekszerek a gyermekolvasókkal együtt visszahúzódban, eltűnőben vannak, miközben a velük való foglalkozás, visszacsalogatásuk kimódolása (mint a jövő olvasóié) létkérdés a számunkra.

- Az óriási forgalomnövekedés e könyvtárftípus lényeges elemét, az emberi kapcsolatok kialakítását lehetetlenné teszi.

Másrészt:

- Soha nem tapasztalt természetességgel „telepszik” be egy-egy közösség, csoport, illetve egyes emberek a könyvtárakba, szervezés nélkül, spon-tán, nyilván a megváltozott, barátságosabb környezet, a fesztelenebb hangulat hatására is.

- A könyvtáros a sokszempontú megközelítés miatt jobban ismeri az állományt, mint valaha és jobban figyel olvasói igényeire is, mint valaha.
 - S bár a konkrét mű megtalálása lehet időigényes
 - én még emlékszem kétségbeesett bóklászásainkra a szépirodalom végeláthatatlan polcai között - 3-4 kimit (amit még nem olvasott), romantikust vagy történelmi regényt keresgélve.

Merre tovább családi könyvtár?

„Tisztán” családi könyvtárban még nem dolgoztam, tapasztalataim a „kétfedeles” kihelyezés működéséről vannak. E fölállást jónak tartom és ragaszkodom hozzá a könyvtárunkban. Persze nem a mostanihoz, mivel részben elavultak a témák, kopottak a színek, megfakultak a figyelemkeltő „címszavak”, az évek alatt változott (de még mennyire!) az állomány, s nem különben az olvasók. Mocorognak is már fejemben a „bogarak”, mi szűnjék meg, milyen új témákat vetett föl az élet, hogyan lehetne a családi részt ismét „földobni”, érdekessé, izgalmassá tenni a kölcsönzők és a könyvtárosok (!) számára (mi más izgalunk akad

a félreütött pénztárgépen és a titkokat rejtegető régiórendszeren kívül?!)

A családi könyvtárosokkal beszélgetve úgy tűnik számomra, hogy érdemes, logikus témarendszer mellett is kívánatosnak tartanak valamiféle „rendet” (részbeni betűrend? katalógus?) a jobb eligazodás érdekében, de magát a tematikus elrendezést nem szűntetnék meg. Több éves gyakorlatuk tanulságai alapján használhatóbbá próbálják tenni.

Kinek mi használhatóbb? Ezt nyilván az egyes ember, illetve a közösség határozza meg, - ne féljünk tehát attól, hogy könyvtárainknak, illetve „nagyüzemeink” egy részének „ránkszabott” arcuk legyen. A könyvtárak e típusának, részlegének hangulatos, barátságos légkört kell teremtenie, sugallnia (hiszen ez a lényege!), ehhez pedig elengedhetetlen a könyvtáros jó (vagy a lehetőségekhez képest jó) közérzete, biztató mosolya, figyelve.

Szaktárgyat értjük, a dolgunkat jól végezzük, olvasóink becsülnek bennünket - nos, erre tovább családi könyvtár! (A többi, az anyagiak kérdése sajnos nem rajtunk múlik!)

Vargáné Vida Emília

MI MENNYI?

Az 1994. évi költségvetési tájékoztató után született meg az a döntés, hogy néhány (összesen 15) fiókkönyvtárat be kell zárni, illetve az iskolákban működő ún. kettős funkciójú könyvtárainkat át kell adni az iskoláknak (összesen 8), hogy belső költségvetési egyensúlyunk megmaradjon, hogy a dologi kiadások minimálisan növekedhessenek, és ugyancsak minimális béremelés is lehetséges legyen. Amikor az önkormányzatok is értesültek a kerületüket érintő bezárásokról, néhány helyen a „bűdzsájükhöz” kaptak, és felajánlották anyagi támogatásukat a fiókok fennmaradása érdekében.

Mára minden bezárás, átadás és tárgyalás lezajlott, remélhetőleg fizettek azok akik ígérték... és a választási hadjárat hevében már olyat is olvastam, hogy jövőre is folytatják ezt az akciót. Következzék tehát egy rövid számvetés.

1994-ben a következő fiókok zártak be ill. kerültek át kezelésre más intézményekhez

Intézmény:	Beir.olv. (1993):	Átadott állomány:	Megjegyzés:
I. ker./Vár	149	-	
IV/Reviczky	444	-	
XII/Városmajor	438	-	
XV/Hartyán u. isk.	686	2 330	
XV/Bogáncs u. isk.	769	13 709	
XVII/Wesselényi u.	185	-	
XVII/Pesti u. isk.	1 145	11 649	
XIX/Kós K. tér	420	4 983	(Wekerlei Gyermekház vette át)
XIX/Berzsenyi u. isk.	369	12 833	
XX/Török F. u.	761	-	
XXI/Rákosi E. u. isk.	631	8 577	
összesen:	5 997	54 081	

A táblázatból kiolvasható, hogy végül 11 egység szűnt meg, mint „szabóervines” fiók, de közülük hat tovább működik, és ebbe a hat könyvtárba járt az érintett olvasók 67,3%-a. A fennmaradó 32,7% pedig (1977 olvasó) talán már megtalálta az utat egy másik működő könyvtárunkba.

Gujgiczter Imréné

KÖNYVTÁRKÖZI KÖLCSÖNZÉS

a kezelési díj bevezetése után

Részlet a FSZEK 1994. márc. 11-én kiadott körleveléből: „Tájékoztatjuk Önöket, hogy a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár Központi Könyvtára, Zenei Gyűjteménye és Központi Ellátó Szolgálat a jövőben főigazgatói utasítás alapján - a könyvtárközi kölcsönzésben kiküldött eredeti dokumentumok után 450 Ft posta- és kezelési költséget számft fel dokumentumonként.”

A körlevél szövege 1994. ápr. 6-án annyiban módosult, hogy a térítés nem dokumentumonként, hanem küldeményenként értendő. A változásról szóban és írásban értesítettük partnereinket. A körlevél szövegét eddig 140 könyvtárnak küldtük el. (Természetesen ez a költség nem érinti a hálózaton belüli kölcsönzést, és a budapesti könyvtárakat sem, akik személyesen viszik el tőlünk a dokumentumokat.)

Körlevelünk élénk tiltakozást váltott ki. Vidéki partnereink közül sokan jelezték, hogy nem áll módjukban ezt az összeget kifizetni, ezért a jövőben nem kérnek tőlünk könyvtárközi kölcsönzésben dokumentumokat. Nehéz szívvel vettük tudomásul, hogy lemondott könyvtárközi szolgáltatásainkról öt megyei könyvtár (Győr, Kaposvár, Kecskemét, Miskolc, Veszprém) és tizenegy városi ill. nagyközségi könyvtár. Néhány könyvtár azt jelezte, hogy csak az olvasóval történt előzetes megbeszélés után kéri tőlünk a dokumentumokat pl. Dombóvár és Erd városi könyvtárai, a Janus Pannonius Tudományegyetem Könyvtára (Pécs) és József Attila Tudományegyetem Központi Könyvtára (Szeged).

A tiltakozó levelekből egy csokrot olvashatunk a *Könyvtári levelező lap* 1994/4-es számában. Könyvek mennek, könyvek jönnek, de mennyiért cím alatt.

Annak megállapítására, hogy milyen változások történtek a könyvtárközi kölcsönzésben annak pénzessé tétele után, egy vizsgálatot végeztünk. Két hónapot, 1993. és 1994. október havát hasonlítottuk össze. Vizsgáltuk az olvasószolgálati osztályra befutott kéréseket Budapestről és vidékről, beleértve a xerox kéréseket is. (Nem vizsgáltuk azt, amit az új rendelkezés nem érintett: a hálózaton belüli kölcsönzést és saját kéréseinket.) Az eredményeket két táblázatban szeretném összefoglalni, először mennyiségi megközelítésben, majd a kért könyvek tartalmi megoszlása szerint.

	1993. okt	1994. okt.
Kérések száma:	174	101
Ebből xerox:	17	12
Közművelődési könyvtár kérése:	88	47
Szakkvt. és felsőoktatási int. kérése:k	86	54
Teljesített kérések száma:	77	45
Ebből xerox:	13	10
Teljesítési arány százalékban kifejezve:	44	44
Tartalmi megoszlás		
külföldi szociológiai munkák:	28	12
régi könyvek (1945 előtti):	26	20
egyéb:	120	69

A táblázatok önmagukért beszélnek, a térítéssel kölcsönzés bevezetésével jelentős visszaesés tapasztalható. Az összes kérések száma az idén a tavalyi 58%-ára esett vissza. (A visszaesés a xerox kéréseket kevésbé érintette.) A közművelődési könyvtárak nagyobb arányban léptek vissza (63%), mint a szakkönyvtárak és a felsőoktatási intézmények (53%).

Egyetlen mutatószám maradt változatlan: a teljesített kérések aránya a beérkezett kérések számához viszonyítva: 44%.

Tartalmi vizsgálódás céljából - kicsit sarkosan - három csoportba osztottuk a kéréseket. Külföldi szociológiai munkák, régi könyvek (ami 1945 előtt jelent meg) és az első kettőbe nem tartozókat az egyéb kategóriába soroltuk. Jelentős csökkenés az 1. és 3. csoportban tapasztalható, így joggal feltételezzük, hogy a könyvtárak főleg akkor fordulnak hozzánk kéréssel, ha a keresett dokumentum csak nálunk található.

Végezetül pedig a pénzügyi osztálytól megtudtuk, hogy a könyvtárközi kölcsönzés pénzessé tétele óta 13 esetben fordult elő, hogy valaki nem rendezte a számlát.

TALÁN-SÁGOK

(A Könyvtári Levelezőlap 1994. 9. számában *Szellemi uborkaszegzon* címmel olvasói levél jelent meg, melynek szerzői szövegét teszik, hogy július-augusztusban a könyvtárak zárva tartanak, „a nyári könyvtári szolgáltatást igénylő olvasók pedig szeretnének hozzájutni a napi „betevő” dokumentumokhoz.” Az olvasói levél íróinak javaslata: „az azonos vagy hasonló gyűjtőkörű könyvtárak egyeztessék nyári nyitva-, illetve zárvatartási idejüket.” E cikkre reagál Póbori Ágnes írása. Szerk.)

„De hallgattassék meg a másik fél is!” - olvasom (tam) a Könyvtári Levelezőlap szeptemberi számában egy használói szösszenetben, minek okán átélt „identitászavaromat” most tiszteletteljesen megosztanám kollégáimmal...

1. A „Szellemi uborkaszegzon” címmel közölt írás azokra az „állapotokra” hívja föl a könyvtáros szakma figyelmét, amely(ek) az idén augusztusban soha nem tapasztalt mértékben uralták el a főváros könyvtárhasználatát. Meglepett a szerzők tájékozottsága és toleranciája: tudják, hogy a könyvtárak jelentős része „karbantart” a nagy nyári zárva tartások idején; hogy csökkentett létszámmal nehéz megszervezni a szolgáltatások üzemeltetését; hogy a kisebb szakkönyvtárak vagy a közművelődési könyvtárak nem győz(het)ik az olvasók kiszolgálását sem fizikailag, sem dokumentum- és szakemberállományuk tekintetében.

2. Meglepően sokat tudnak a közművelődési könyvtárak „szociális kompenzáló” szerepéről és

3. tudják, hogy számos motiváció létezik a könyvtárak nyári (fel)használatát illetően.

Amin elgondolkodtam: ha a „másik fél” mindezt tudja, akkor mi van még, amit nekem, szolgáltatónak, többletként tudnom kell; s amely többlet eredményeként végül is az történt augusztusban, ami történt. Hogy némely könyvtár csak rövid időre zárt be, és félárbocon kölcsönzött. Csupán kölcsönzött, hiszen információs szolgáltatásai a minimumon összegezhettek.

Amin (talán) közösen kéne gondolkodnunk:

- (talán) nekünk kéne felmérni a nyári könyvtárhasználat motivációit;

- Az igényfelmérés után (talán) a szolgáltatók mérlegelhetnék kompetenciájukat bizonyos igények tekintetében;

- (talán) meg lehetne szervezni, hogy a hosszabb zárva tartás ne csak a szabadságok „kiadásának” szinte megoldhatatlan feladatát célozza;

- (talán) lehetne jobban egyeztetni a szolgáltatások szüneteltetésének idejét (még akkor is, ha néhányan állítólag ezt megtették, néhányan pedig egyszerűen lehetetlennek tartják).

És (talán) nem mindenki minősíti szakmai demagógiának, amikor ezt írom: (talán) ideje lenne végiggondolni azt, hogy milyen konzekvenciái lehetnek (vannak) a szerzők egyik - mások által nem túl „szakszerűnek” ítélt - kitételének - „A könyvtárak és az olvasók érdekei nem esnek egybe.”

Póbori Ágnes

MÉGSEM ŐSNYOMTATVÁNY

A 90. évfordulóra megjelent 1988-1990-es Év-könyvünkben 55. szám alatt közzétettük egy kétes ősnymtatvány leírását is. Marsilius Ficinus: *De triplici vita* című munkájának impresszum nélküli kiadása ugyanis pontosan megfelel a *Gesamtkatalog der Wiegendrucke* 9883. számú leírásának. Mégis, a nyomtatvány szövegében olvasható 1506. év kételyeket ébresztett bennünk, ezért levelet intéztünk a világ ősnymtatványait nyilvántartó szerkesztőséghez - sajnos, nem időben. Az október 12-én kelt válasz szerint ugyanis a GW leírása tévesen sorolta a nyomtatványt az ősnymtatványok közé, mert az csak 1506. szept. 16. után hagyta el a bázeli Johann Amerbach nyomdáját. Mivel a korrekciót az évkönyvben már nem tudtuk közölni, ezúton tesszük ezt, őszinte sajnálattal.

Klinda Mária

IGAZOLÓ JELENTÉS

Nincsen egyéb menedékem, megvallom ahogy van. Én mindenkor, mindenhol elkésem. Nagy pocsecság, bizony, de késni szoktam a munkahelyemről is. Szerencsém, hogy van egy toleráns főnököm (Emi, aki tudja, hogy milyen agresszív és ingerlékeny bírok lenni minden negatív kritikára; bár a pozitívakkal se nagyon tudok mit kezdeni), szóval megfigyeltem, hogy ilyenkor később kezdtünk el beszélgetni.

Legutóbb is elkéstem, mint rendesen. Itt volna mondjuk mentségem, magyarázatom, de a sokadik eset után ez már ugyan mindegy.

Lelépek a METRÓ-ról. Nem járok kocsival, annak elmúlt már két éve is, hogy villoghattam kívén-hedt járgányommal; azóta ő is, én is jobb belátásra tértünk. (Most magyarázzam?)

Kitérő: Én nem tudom ki hogy van vele, nekem bevett szokásom, hogy reggel, az első tisztességesnek látszó koldusnak mindig adok öt vagy tíz ruppót. Szándékosan mondom, hogy adok - és nem odavetek - felebarátaim. (Most magyarázzam?)

Jó svunggal veszem a lépcsőket az aluljáróból, de a könyvtár bejáratánál megtorpanok. Ketten állják el utamat, ott állnak az ajtó előtt; behúzódtak ettől a szálkás, hideg esőtől az eresz alá. Állnak kézenfogva, egy férfi, egy nő (talán házaspár?) fehér botokkal. Felnézek az égre. Vékony, elvonuló felleg csinálja ezt a kalamajkát, mindjárt vége lesz. Édes Istenem, látom az eget! Elkísérem őket a 12-es villamoshoz. Azzal mennének tovább. Hova mennek, boldog Isten?

Kitérő: Egy napra kötnéd csak be a szemed, hogy ne lásd a világot. Utána mindjárt másképp látnád! (Ezt nagyanyám mondta szegény.)

Szóval elkéstem, mint rendesen. Emi nem szólt semmit. Mentem a dolgom után. Annyi volt, hogy később kezdtünk el beszélgetni.

Koncz Károly

Illusztrációinkat a Budapest Gyűjtemény aprónyomtatványai közül válogattuk

HARMINC MÁSODPERC

Ó, hát ki nem csinált ilyet fiatalon?

Volt idő, kiszámoltam én is, hogy hány másodpercet éltem eddigi (addigi) életemben. Nézi az ember a számot, nem is olyan nagy, valahogy többre számított; alkattól és éppen kedélyállapotától függően elgondolkodik kicsit rajta, vagy nem, aztán elfelejti. A bűnbeesés mindenesetre megtörtént, megtörtetett a végtelenség illúziója, belógatta a képbe rusnya patáját a teremtetteknek kinéző végesség, elmúlás (azt a fogalmat, amire óhatatlanul gondolnak, most szándékosan nem from ide).

Ne kalandozzunk el, én egy könyvtári fél percről akarok beszélni.

Harminc másodpercbe rengeteg minden belefér. Danielle Steel-ből elolvasható mondjuk egy, usque másfél oldal, a Finnegans Wake-ből esetleg két sor. A mi olvasótermi nagy falióránk (kétszáz éve működik egy törpe góliátelemmel) karcsú, sárgaréz másodpercmutatóját még hallani is lehet, amint perceg előre kérlelhetetlenül ha megneszülünk néhány pillanatra. Fél perc alatt én le bírok rakni a címkatalógusba három cédulát (négyet is, ha jó passzban vagyok), a normások a megmondható. Oda tudok szólni öt keresetlen mondatot a kolléganőnek; az első kettőt mintha dícséretnek szánám hogy elbizonytalanítsam, a maradék hárommal viszont egyértelműen a tudomására hozom, hogy már bosszantóan felgyűltek (újra!) az elcserélt könyvek és könyvkártyák, szóval ez még sincsen így jól. Ettől persze két napra felhúzza az orrát. Így szokta. Harminc másodperc alatt tiszteletét teheti egy nemrégiben beiratkozott olvasó, aki még azt sem döntötte el igazán, hogy köszönjön-e rendesen érkezéskor, vagy csak úgy csináljon mintha köszönné (nincs mit tenni, ilyen típus a fazon, türelemmel kell vámi, hogy szegeletre jöjjön saját magával is a dologban). Ebbe az időbe még az is belefér, hogy még egyszer visszakeveredjen a képbe, mintha kérdezni szeretne valamit, aztán mégis meggondolja magát.

Egy könyvtári fél perc komoly, nagy idő.

Hat éve pályán lévő, megbízható könyvtárkezelőnek ezen idő alatt 0,012 forint a keresménye, egy gyanútlan, jó előmenetelű, sima könyvtárosnak kicsi híján 0,020. Ha már itt tartunk elmondom, hogy sorsdöntő, családokat anyagi csődbe juttató néha ez a kevés (sok?) idő. Apuka mondja: A bűdös kölyök, ide jár a Gilice Cecília Gimnáziumba, elveszejtette ezt a hat könyvet. Könyvtáros? Nincsen probléma, elő is kerülhetnek még azok a könyvek, mert tudja, nekünk mégiscsak azokra lenne inkább szükségünk mint a kártérítésre, úgyhogy ha minden kötél szakad, és mégse,

akkor antikváriumban még mindig beszerezhető, és ilyen módon ... Ja, hogy inkább kifizetné, hogy letudja ezt a gondot? No lássuk csak (Ady Endre, Arany János, József Attila, Madách Imre, Odüsszeia, Goethe...) hát, ezek bizony kötelező olvasmányok, napi forgalmi értéken ha megszámlálom, aszongya, ez háromezer négyesszáz forint. Akkor most fizet, én beütöm a gépbe, aztán megcsináljuk a jegyzőkönyvet is. Hogy ez így mégse? Előkerülhetnek még a könyvek. Értem. Uram, ez lenne számunkra is szerencsésebb változat. Akkor most hosszabbítsam. Ugye? (Szóval van ilyen is, meg ez egy többretegű dolog, úgyhogy engedelemmel most nem kommentálom.)

Néha föltesz az ember valami klasszikust. Ha már a könyvtárépület lepusztult állagán nem is tud ezzel segíteni, a szellemi-lelki klímán vajha emel valamicskét. Ennyi idő alatt Vivaldi Négy Évszakjában éppen kidühöngi magát a nyári vihar (kapkod levegő után; csatagos hátán az ing a kimerültségtől). Esetleg a télből megy mégis az a lassú, nyugtató, finom, tudják, ott a kandalló előtt, enyhe gyantailat, nézni azokat a méretes, pirosló fahasábokat, (pattan néha szikra is, de ez ne legyen túl gyakori), és otthon van az ember, otthon, ott belül is.

Most látom, éppen letellőben van az idő. Tessék ránézni az órára! A másodpercmutató (fallikus képzetek, ennyi, köszönöm), most ugrik rá éppen a hatosra. Na, ugye, megmondtam.

Koncz Károly

III

TÍPUSOK

Ugyan bizony, milyen típusokról lenne szó? Az olvasói típusokról tudunk máreleget. Nos, a könyvtárosok típusairól.

Vegyünk egy konkrét példát. Olvasó beállt harmincas listával, szerzők, címek. (Egyezünk abban, hogy minden típust „könyvtáros”-ként jelölök, legyen bár „fruska”, könyvtáros asszisztens, könyvtáros mindáltalánosan, tájékoztató könyvtáros etc. Minden ki fog derülni egyébként a szövegkörnyezetből.)

1. sz. könyvtáros: „Hm. Ahogy nézem; Aronson, Aristoteles, Mérei, Nyíri, Csepeli, Andorka, Ancsel Éva, kínai filozófia, ja, ja. Kérem szépen. Járt már nálunk? Hát persze. Javaslom, hogy nézze végig a 100-as, 150-es, valamint a 301-es szakot. Ancsel Évát keresheti a 180-asban is. A kínai filozófiáról bővebben csak a kéziben talál, böngéssze át IV.-től VI.-ig a sötét kötetűeket a 100-asban. Nem kölcsönözhető, de tudunk fénymásolni. A szak ott kezdődik jobb oldalon, a szépirodalom után. Amit nem talál bent, sajnós kivitték. Raktáron nem tartunk ilyen keresetteket. Ha bármilyen gondja van jöjjön vissza és segítek. Ámbár úgy gondolom, hogy egy egyetemi (főiskolai) hallgatónak már önálló stratégiája, taktikája van az irodalom felkutatásában. Sok szerencsét!”

2. sz. könyvtáros: „Hm. Lista. Márti, Móni, Ági, Nyers Erika, Emi, Karcsi (aki éppen kéznél van), tájékoztatás!!!”

3. sz. könyvtáros: „Már bőkláztam háromnegyed órát a polcok között, ezt-azt megtaláltam, egyik-másik könyvbe bele is olvastam (volt amelyikbe felváltva az olvasóval), tényleg nem rossz némelyik. Most itt ülök a telefon mellett, hívom a KESZ-t, Tekerem, tekerem... foglalt. (Már hetedszer) Ha csak eggyel is jót cselekszel teremtményeim közül, Velem teszed azt. Kínomban nézem a pókot a falon. Egyhelyben áll. Nem szaladgál. A kollégák csúnyán néznek. Morognak. Mi bajuk lehet?!”

4. sz. könyvtáros: „Jaj ne tessék haragudni, én még csak négyötöd éve vagyok a könyvtárnál, úgyhogy nincs még mindenre kellő rálátásom, meg az az igazság, hogy egy csapnivalóan gyatra gimnáziumot fogtam ki, emiatt is volt, hogy nem vettem fel másodikra sem a színművészetire (iparművészetire, zeneművészetire, generálművészetire) mert tudja, az egészen más (Ars longa, vita brevis), javasolnám Önnek is, hogy orientáldjék inkább a művészetek felé, de jó, nem akarom befolyásolni, csak arra kérem, hogy máskor ne akkor jöjjön amikor pont én vagyok itt, most is kizökkentett, olvasom ezt a krimet, és ott tartok, amikor a gyilkos visszatér a tett színhelyére (ez jó nekem helyzetgyakorlat elemzéseként): a listája, miskulanciája

amit elém rakott teljesen érdektelen számomra, jöjjön holnap (bár holnap zárva vagyunk), akkor inkább holnapután, én szabadságot kértem, föllépek egy performancén. Viszont látásra, köszönöm a megértését.”

5. sz. könyvtáros: „Megmondom előre, hogy itt rossz helyen jár. Ez nem a mi profilunk. Menjen az Egyetemi Könyvtárba, menjen a Pedagógiaiba, tudnám még javasolni a Központi Könyvtárunkató Szabó Ervin tér 1., a kék metró vonalán a Kálvin téren leszáll, onnan 150 méter ha nem ismeri, de legbiztosabb, ha egyenest a Széchényibe megy, ott minden megvan. A telefonkönyvben megtalálja a szükséges információkat, érdeklődjön a nyitvatartások felől!”

6. sz. könyvtáros: „Érdekes, mindig marad valami hiányérzetem. Pedig most is, szinte mindent előtaláltam. Konzultáltam a kollégákkal is, egy jó ötlet mindig nagy segítségemre van. Közben kis csevely az olvasóval, no nem tolakodóan, úgy empátiával, ahogy a nagykönyvben. Gyorsan, rugalmasan, szakmai biztonsággal, szinte alázattal szolgálók. De mit tehetnek? Én már csak ilyen vagyok.”

7. sz. könyvtáros: Ő beteget jelentett. Távollévő kollégáról pedig vagy jót, vagy semmit. Esetleg valami siftergő vitriolosat.

Koncz Károly

A MUNKABÉR KIFIZETÉSÉNEK ÚJ FORMÁJA

A FSZEK 1995. február 2-től a munkabéreknek a lakossági folyószámlára történő átutalását tervezi.

Ez a fizetési mód azt jelenti, hogy a dolgozók a folyószámlájukat vezető OTP fiókban jutnak hozzá fizetésükhöz, de ATM kártyát is válthatnak. Mindezzel többletköltséget nem jelent, mert a beérkező pénz és a készpénzfelvétel díjtalan. A kártya használata is ingyenes, kiváltásakor merül fel egyszeri költség: 300 Ft. A kártyával Budapest forgalmasabb pontjain (és az országban máshol is) található bankjegykiadó automatákból a nap bármely órájában hozzá lehet jutni a pénzhez.

Az új fizetési módra való áttérés feltételeként minden dolgozónak meg kell adnia a meglévő átutalási betétszámlája számát, vagy újat kell kötnie. Mindenkinek lehet több folyószámlája is.

A tervezett változtatás előnye a gazdasági adminisztrációban:

Az előkészítő munka csökken, a pénzzáállítás, őrzés, borítékolás, kiszállítás „rizikós” feladatai megszűnnek.

Előnye a kifizetőhelyeken:

Nem kell borítékolni, az aláírt bérlistákat leadni, meghatalmazásokat írni stb.

Előnye a dolgozónál:

- Hazafelé az úton nem tudják ellopni a fizetését.
- A kártya megbízható, mert a hozzá tartozó titkos kód (melyet csak a kártya tulajdonosa ismer) begépelése nélkül a bankjegykiadó automaták nem fogadják el.
- A folyószámlán levő pénz kamatozik. (Lekötés nélkül 8%, lekötéssel 1 hónapra 16,5%, 3 hónapra 18,5%, 6 hónapra 20,5%, 12 hónapra 22,5%.)
- A fizetéshez az automatákból és az OTP fiókokból már a fizetés napján (esetleg az előző napon is) hozzá lehet jutni, mivel az OTP garantálja az összeg eljuttatását erre az időpontra a kerületi fiókokba. Tehát az új fizetési forma esetén nem jelent a dolgozó számára problémát, ha a fizetés napján nem tud megjelenni munkahelyén.

Olasz Mihályné

NYILVÁNOSSÁG

November 21-25. A *bukaresti Városi Könyvtár* két vezető munkatársa a KESZ munkáját tanulmányozta könyvtárainkban.

***

November 30-án a *kolozsvári Bábes-Bólyai Egyetem* könyvtár-magyar szakos hallgatói és tanáraik - mintegy húszan - meglátogatták a Központi Könyvtárat.

***

A Magyar Könyvtárosok Egyesülete november 30-tól december 7-ig *albán kollégákat* látott vendégül. Tanulmányútjuk során ellátogattak a Központi Könyvtár és a Zenei gyűjtemény mellett több kerületi könyvtárba is.

***

December 7-én a főigazgató a Központi Könyvtár nagy olvasótermében összehívott *vezetői értekezletet* tartott a könyvtár előtt álló jövő évi feladatokról és az igazgatási rend változásáról.

***

December 7-én megnyílt *Koszták István* grafikus (a Központi Könyvtár olvasószolgálatának dolgozója) kiállítása a X. kerületi főkönyvtárban, *Bakos Márta Patricia* közreműködésével. A kiállítás megtekinthető a könyvtár nyitvatartási idejében dec. 7-30-ig.

***

November 20-tól megváltozott a KESZ mindkét telefonszáma. Az új számok a következők:
285-35-94 Könyv,
285-35-95 Video, hangoskönyv, számítógépes programok.

összeállította:
Kiss Katalin

SZEMÉLYI HÍREK

Új munkatárs

Schramné Hámori Csilla pénzügyi oszt. vez.

Kilépő

Dr. Jakkell Ottóné pénzügyi oszt. vez.

Megbízás

Varga Béláné könyvtáros III. ker. csoportvezetői megbízást kapott (visszavonásig).

Hegedűsné Zöldi Hedvig könyvtáros megbízást kapott a VIII. ker. (Kálvária tér) könyvtár vezetésére.

Áthelyezés

Móricz Katalin VIII. ker. (Kálvária tér) könyvtár vezetőjét áthelyezték a Központi Könyvtár olvasószolgálatába tájékoztató könyvtárosnak.

*Minden kedves Olvasónknak
boldog új évet kíván a*

Szerkesztőség

Szerkesztőbizottság

Pobori Ágnes elnök
Katsányi Sándor felelős szerkesztő
Gujgiczer Imréné, Havas Katalin,
Hucskóné Kovács Mária, Olasz Mihályné,
Szatmári Istvánné, Szecsei Lászlóné

Felelős kiadó: Kiss Jenő főigazgató

Megjelenik havonta
Ára: 10.-Ft
Előfizetési díj egy évre 120.-Ft
Készült a FSZEK sokszorosítójában
Táskaszám: 94 / 385
Eng. szám: III/UHB/30/1981

ISSN 0139-1917